Skolinspektionen

Huvudman

Östersunds kommun
kundcenter@ostersund.se

Beslut

Datum 2026–11-11
Dnr SI 2026:2824
Sida **1** (**5**)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskolan Orrvikens skola F-6 i Östersunds kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 1 juni 2026.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2026 genomfört en tillsyn av Orrvikens skola F-6 i Östersunds kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Orrvikens skola följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Skolinspektionen har den 1 juni 2026 beslutat att förelägga Östersunds kommun att senast den 29 oktober 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande tillgång till skolbibliotek, biblioteksplan och bemanning av skolbibliotek.

Östersunds kommun har den 2 november 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Den 9 november 2026 inkom Östersunds kommun med kompletterande svar på en fråga gällande redovisningen av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Östersunds kommun har följt föreläggandet samt om konstaterade brister har avhjälpts.

Motivering av beslutet

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 1 juni 2026 att det fanns brister rörande tillgång till skolbibliotek för eleverna på Orrvikens skola F-6. Av Skolinspektionens tillsyn framgick att det fanns ett skolbibliotek i en särskild lokal på skolenheten. Av intervjuer med rektorn och biblioteksansvarig personal framgick dock att eleverna inte hade tillgång till skolbiblioteket på det sätt författningarna kräver då skolbiblioteket inte var

bemannat och öppet för eleverna att besöka på egen hand. Av observationer i skolenhetens bibliotek, intervjuer med elever, biblioteksansvarig personal och rektorn framgick vidare att skolbiblioteket inte tillhandahöll digitala medier och att det i skolbiblioteket inte fanns någon dator eller läsplatta för detta ändamål.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolenhetens bibliotek har öppet för eleverna så att eleverna kan använda biblioteket som en resurs i undervisningen. Skolbiblioteket är tillgängligt för eleverna under hela skoldagen och biblioteket har bemannad öppettid avsedd för alla elever varje onsdag morgon. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att biblioteket utrustats med en dator med tillhörande skolbibliotekslicenser samt att datorn är tillgänglig för skolenhetens personal och lärare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i förskoleklass och grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika format och andra kulturuttryck som musik och film. (prop. 2012/13:147 s.22)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare att regeringen anser att ett skolbibliotek på den egna skolenheten stärker elevernas möjlighet till en tät och kontinuerlig användning av biblioteket. När skolbiblioteket och skolenheten delar lokaler, kan elever och lärare ha kontinuerlig kontakt med skolbibliotekarien och daglig tillgång till skolbibliotekets medier. Skolbiblioteket kan också vara ett värdefullt rum på skolan, där elever kan arbeta med skoluppgifter och läxor, läsa och göra spontana besök under raster. (prop. 2023/24:164, s. 28)

Vidare framgår av förarbetena att eleverna även utan lärare ska kunna gå till skolbiblioteket för att till exempel kunna låna böcker på egen hand eller söka efter information. (prop. 2023/24:164, s. 31)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Östersunds kommun vidtagit åtgärder för att se till att eleverna på skolenheten har tillgång till ett skolbibliotek då skolbiblioteket har fastställda öppettider samt är tillgängligt för eleverna i undervisningen. Vidare finns digitala medier tillgängliga för eleverna i skolbiblioteket. Skolinspektionen bedömer att Östersunds kommun har följt föreläggandet i denna del och att konstaterade brister är avhjälpta.

Bibliotekslan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 1 juni 2026 att det fanns brister gällande biblioteksplanen då det av tillsynen framgick att det inte fanns någon upprättad biblioteksplan för skolenheten. Av intervju med rektorn framgick att huvudmannen arbetade för att ta fram en övergripande biblioteksplan för huvudmannens kommunala skolor och att den skulle vara klar till nästkommande läsår.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen och rektorn upprättat en biblioteksplan för Orrvikens skola F-6. Av planen framgår hur ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås. Skolbiblioteket ska vara en integrerad del av skolans pedagogiska verksamhet och bidra till elevernas utveckling mot utbildningens mål. Av planen framgår vidare att syftet med skolbiblioteket är att stimulera läslust, språkutveckling samt stärka elevernas förmåga att söka, värdera och använda information.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Östersunds kommun vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristen genom att upprätta en biblioteksplan för skolenheten. Skolinspektionen bedömer att Östersunds kommun har följt föreläggandet i denna del och att konstaterad brist därmed är avhjälpt.

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 1 juni 2026 att det fanns brister rörande bemanning av skolenhetens bibliotek. Av Skolinspektionens tillsyn framgick att skolenhetens bibliotek inte bemannades i den omfattning som krävdes för att ändamålen med skolbiblioteket skulle uppnås.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolbiblioteket är bemannat av en bibliotekspedagog på 10%. Vidare har biblioteket en bemannad öppettid på onsdag morgon för alla elever. Av huvudmannens svar på en kompletterande fråga från Skolinspektionen gällande bemanning uppger huvudmannen att bemanningen av skolenhetens bibliotek är tillräcklig för att ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås för skolenhetens cirka 120 elever. Av huvudmannens svar framgår vidare att bibliotekspedagogen har en central roll i planeringen av de läsutvecklande insatser som planeras och genomförs på skolenheten kopplat till skolbiblioteket.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Av förarbetena framgår vidare att bemanningen behöver vara av den omfattningen att det är fråga om ett skolbibliotek enligt den definition som framgår av 24 a §, dvs. en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Det innebär att skolbibliotekarierna måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever. Hur omfattande bemanningen ska vara får huvudmännen bedöma vid organiseringen av skolbiblioteksverksamheten utifrån elevsammansättningen och de lokala förutsättningarna. Bemanningen måste dock vara av den omfattningen att de i 24 b § angivna ändamålen med skolbibliotek uppnås, dvs. utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (prop. 2023/24:164, s. 67)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Östersunds kommun vidtagit åtgärder gällande bemanning av skolbibliotek. Skolinspektionen bedömer att Östersunds kommun har följt föreläggandet i denna del och att konstaterad brist är avhjälpt.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Jenny Töredal

Föredragande
Signerat av: Jenny Töredal